

Határidős ügyletek

Egy határidős ügylet mindig egy jövőbeli időpontra szól, egyszerűen egy termék jövőbeni árfolyamára vonatkozó spekuláció, ahol minden teljesítés is a jövőbeni időpontban esedékes az előre meghatározott árfolyamon (Kötési árfolyamon). Határidős ügyletekkel a Befektető a kiválasztott pénzügyi eszköz árfolyamának emelkedésére (Long ügylet) valamint annak esésére (Short ügylet) is fogadhat.

A határidős piacon, az azonnali piachoz képest, sokkal kisebb forrás felhasználásával lehet azonos méretű pozícióra szert tenni, azaz tőkeáttételt elérni. A határidős pozíciók a tőkeáttételen keresztül felnagyítják a piaci mozgásokat ezáltal növelve az elérhető nyereséget, veszteséget. A tőkeáttétel következménye, hogy Ügyfél teljes befektetett tőkáját vagy annak többszörösét is elvesztheti.

1. Kinek ajánljuk a figyelmébe a határidős ügyleteket?

- azoknak akik Tőkeáttétel segítségével nagyobb mértékben szeretnének részesedni a befektetésük teljesítményéből;
- akik egy piaci trendet szeretnének meglovagolni (a kiválasztott termék csökkenésére vagy emelkedésére számítanak);
- akik pozícióik fedezéséhez határidős ügyleteket nyitnak (pl. importőrök, exportőrök);
- akik a lehetséges magasabb hozam érdekében hajlandóak magasabb kockázatot vállalni, ami akár a befektetett tőkénél nagyobb összegű veszteséget is jelenthet.

2. Termékparaméterek, fogalmak

a) Alapfogalmak

Futures piac	Szabványosított, tőzsdei határidős piac. Ebben az esetben mind a Futamidő, Alaptermék (árupiaci termékek esetén ezek minősége) valamint a kontraktus mérete szabványokhoz kötött.
Forward piac	Tőzsdén kívüli, nem szabványosított piac, ahol az ügyletek paraméterei egyedi megállapodások függvényei.
Határidős Long pozíció	Ebben az esetben az Ügyfél az Alaptermék árfolyamának emelkedésére számít és rögzíteni szeretné, hogy a jövőben milyen árfolyamon vásárolja meg az adott Alapterméket.
Határidős Short pozíció	Ebben az esetben az Ügyfél az Alaptermék árfolyamának csökkenésére számít és rögzíteni szeretné, hogy a jövőben milyen árfolyamon adja el az adott Alapterméket.
Alaptermék	A határidős termék alapjául választott pénzügyi eszköz, mely igen széles kört ölel fel: lehet deviza, részvény, index, árupiaci termék stb. Jelenleg a Budapesti Értéktőzsdén BUX-ra, BUMIX-re, A kategóriájú részvényekre, devizákra valamint gabonára lehet tőzsdei határidős ügyleteket kötni.

b) Kereskedéssel kapcsolatos fogalmak

Határidős ügylet Kötési árfolyama	Adott Alaptermékhez és lejáratához tartozó jövőbeni ár. A határidős pozíció eredménye az ügylet indulásakor 0, azaz a Kötési árfolyam megegyezik az adott futamidőre érvényes, jegyzett Határidős árfolyammal. Tőzsdei határidős ügyletek esetén a napi elszámolás, nem tőzsdei (OTC) ügyletek esetén pedig a lejáratkori határidős elszámolás alapját jelöli.
Határidős lejárat	A határidős ügylet lejáratát (futures/forward), kifutását jelöli.
Árfolyam-különbözet	A Határidős Ügylet ellentétes irányú ügylettel történő lezárása esetén az Ügyfél által elszámolási napon fizetendő összeg és az Ügyfélnek járó összeg különbsége. A BÉT-en jegyzett határidős ügyletek valamint a magyar OTC piacon kötött határidős ügyletek esetében az Árfolyam-különbözet elszámolása magyar forintban történik.
Kontraktus mérete	Mind a Forward, mind a Futures piacon az ügyletkötés minimum egységét jelöli. Míg a Forward piacon ez sokszor egyedi megállapodás kérdése, addig a tőzsdei ügyletkötésben a Tőzsde által meghatározott és honlapján publikált minimum érték.
Tőkeáttétel	Mindenkori értéke azt mutatja, hogy az Alaptermék 1%-os elmozdulása esetén hány százalékkal mozdul el felvett pozíció értéke.
Alapletét	Mértékét az irányadó Elszámolóház, BÉT-en kereskedett instrumentumok esetén a KELER határozza meg. Az alapletét nem csak készpénzben, hanem értékpapírokkal is teljesíthető az Erste Befektetési Zrt. mindenkor hatályos Fedezeti és Biztosítéki Hirdetménye szerint.
Tételes fedezettségi követelmény	A pozíció nyitás feltétele az ügylet kötelező Fedezettségi követelményének biztosítása. Futures ügyletek esetén mértékét az Erste Befektetési Zrt. mindenkor hatályos Fedezeti és Biztosítéki Hirdetménye határozza meg az irányadó Elszámolóház (BÉT esetében KELER) által meghatározott Alapletét függvényében, értéke az esetleges veszteség finanszírozását szolgálja. Forward ügyletek esetében a Tételes Fedezettségi Követelmény számításának szabályait az Erste Befektetési Zrt. mindenkor hatályos Fedezeti és Biztosítéki Hirdetménye szabályozza. Mind Futures, mind Forward ügyletek esetén a Fedezettségi Követelmény teljesíthető készpénzben, illetve értékpapírokból is (értékpapírok elfogadása a mindenkor hatályos Fedezeti és Biztosítéki Hirdetmény szerint történik).
Felszólítási érték	Értékének meghatározása Összesített Fedezettségi Követelmény - Felszólítási szorzószám* Összesített Értékelési Tartalék A Felszólítási szorzószám a mindenkor hatályos Fedezeti és Biztosítéki Hirdetményben kerül meghatározásra.
Likvidálási érték	Értékének meghatározása a fedezettségi követelmény, Összesített Fedezettségi Követelmény – Likvidálási szorzószám* Összesített Értékelési Tartalék A Likvidálási szorzószám a mindenkor hatályos Fedezeti és Biztosítéki Hirdetményben kerül meghatározásra.

Összesített Fedezeti Érték	A napi elszámolásból eredő nyereség és az ezen felül Ügyfél által rendelkezésre bocsátott eszközök Tétéles Fedezeti értékének összege. A Tétéles Fedezeti Érték meghatározásának módja a Fedezeti és Biztosítéki Hirdetményben kerül meghatározásra.
Felszólítás a fedezeti érték feltöltésére	Amennyiben az Ügyfél vesztesége nyomán a Fedezeti érték a Fedezettségi követelmény alá csökken, Ügyfél felszólítást kap annak feltöltésére.
Kényszerlikvidálás	<p>Amennyiben a fedezet feltöltésére vonatkozó felszólításnak Ügyfél nem tesz eleget (a felszólítási folyamatot a mindenkor hatályos Üzletszabályzat szabályozza), Ügyfél szándékától függetlenül a pozíció részleges, vagy teljes zárásra kerül. Forward pozíciók esetén amennyiben az Összesített Fedezeti érték a Likvidálási Érték alá csökken, úgy Ügyfél felszólítás nélkül likvidálható.</p> <p>Amennyiben a határidős pozíciók lezárására nem kerül sor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • futures ügyletek esetén az utolsó tőzsdei kereskedési napon CET 10 óráig • forward ügyletek esetében a Lejáratot megelőző 2. munkanapon CET 10 óráig <p>az Erste Befektetési Zrt. jogosult a pozíciót kényszerlikvidálni az elérhető piaci árfolyamon.</p>
Határidős Ügylet lezárása	Határidős ügyletből fakadó pozíció az ügylet Lejáratáig bármikor lezárható az adott Határidős Ügyletben meghatározott mennyiségre vonatkozó, de ellentétes irányú, a Lejárat előtt teljesített Határidős ügylettel. A lezárásból származó Árfolyam-különbözet futures esetén a lezárást követő Kereskedési napon, forward esetében pedig Lejáratkor kerül elszámolásra.
Határidős Ügylet Lejárata	<p>Lejáratkor két esemény következhet be az Ügyfél döntése alapján:</p> <p>a) Továbbgörgeti (meghosszabbítja) pozícióját egy következő lejáratra: ekkor lezárja kifutó pozícióját és egy ezzel megegyező mennyiségű későbbi lejáratú új, a lejárat pozíció irányával megegyező pozíciót nyit. Az Ügyfélnek, erre vonatkozó döntését a határidős ügylet lejáratára előtt legkésőbb két munkanappal jeleznie kell az Erste Befektetési Zrt. felé.</p> <p>b) Pozíció kifutása</p> <p>Befektető nem zárja a pozíciót, a határidős ügylet lejár, kifut. Ebben az esetben Ügyfél döntése alapján (amit legkésőbb Lejárat előtt két munkanappal jeleznie kell az Erste Befektetési Zrt. felé) fizikai szállításra is sor kerülhet. Amennyiben Ügyfél nem nyilatkozik arról, hogy a Futamidő lejáratok fizikai szállítást szeretne, úgy az Ügyfél a lejárat előtt köteles zárni pozícióit. Tőzsdei termék kifutásakor az irányadó Elszámóház által használt elszámolóárfolyam alapján történik az elszámolás. A fizikai szállításra vonatkozó részletes szabályokat lásd a 6. pontban.</p>

Elszámolás

Futures ügyletek esetén az Árfolyam-különbözet elszámolására napi rendszerességgel kerül sor. Minden nap végén az irányadó tőzsde meghatározza a tőzsdei határidős Elszámolóárat ami a napi nyereség-veszteség elszámolás alapját képezi. Long pozíció esetén, ha a Kötési árfolyam a kialakult Elszámolóár alatt van, akkor Ügyfél számláján jóváírják az összeget, ellenkező esetben terhelik (short pozíció estén fordítva). Azoknál a pozícióknál, amelyeket nem az adott napon nyitottak, hanem korábban, az előző nap végi Elszámolóárhoz hasonlítják az adott napi Elszámolóárat.

Forward ügyletek esetén elszámolás kizárólag Lejáratkor történik (abban az esetben is, amikor a határidős pozíció Lejárat előtt lezárásra kerül). Fontos, hogy Forward ügyletek esetében a napi el nem számolt nyereség/veszteség Ügyfél Fedezeti értékének/ Fedezettségi követelményének részét képezi.

3. Kockázati tényezők

- A Tőkeáttételen keresztül a Határidős ügylet felnagyítja a piaci mozgásokat. Amennyiben az Alaptermék árfolyama ellentétesen alakul a felvett pozícióhoz képest (azaz ha Long ügylet esetén az árfolyam csökken, Short ügylet esetén pedig az árfolyam emelkedik), úgy a Tőkeáttétel következtében a felvett pozíción elért veszteség többszöröse lesz annak, mint amit Ügyfél az azonnali piacon realizált volna.
- Az Alaptermék függvényében fedezet pótlás válhat szükségessé. Amennyiben Ügyfél készpénz befizetéssel, utalással, értékpapír transzferálással nem tud eleget tenni a fedezet pótlásáról szóló felszólításának, úgy Kényszerlikvidálásra kerülhet sor.
- Mindenkor befektetési döntése meghozatala előtt mérlegelje, hogy az adott befektetés megfelel-e hosszabb távú terveinek, befektetési céljainak valamint, hogy felmérte és megértette a befektetés lehetséges kockázatait, jellemzőit és azok az Ön számára elfogadhatóak.

4. Erste Befektetési Zrt. Fizikai Szállításra/ teljesítésre vonatkozó szabályai

Amennyiben az irányadó piac (szabályozott vagy nem szabályozott) és elszámolóházi szabályok Fizikai Szállítást engednek, a Fizikai Szállítás tekintetében az alábbi szabályok alkalmazandóak:

- amennyiben Ügyfél és Erste Befektetési Zrt. közötti megállapodás alapján a Fizikai Szállításra az Ügyfél nem jogosult: futures ügyletek esetén Ügyfél köteles a pozícióit lezárni legkésőbb az Utolsó Kereskedési Napon, 10 perccel azon időpont előtt, ameddig a vonatkozó piacon az adott Kontraktra ügyletet lehet kötni. Forward ügyletek esetében Ügyfélnek az Ügylet lejáratá előtti 2. munkanapig CET 16:00-ig kell zárnia pozícióit. Abban az esetben, ha Ügyfél ezen Lezárásra vonatkozó kötelezettségét elmulasztja, az Erste Befektetési Zrt. jogosult kényszerlikvidálni, amelyből eredően az Ügyfelet ért veszteségekért az Erste Befektetési Zrt. nem felel.
- Amennyiben az Ügyfélnek lehetősége van a Fizikai Szállításra, Ügyfél köteles legkésőbb az előző pontban meghatározott határidőig a Fizikai Szállítás feltételeit teljesíteni, azaz Ügyfél köteles az általa teljesítendő pénzeszközmennyiséget a Társaság rendelkezésére bocsátani. Amennyiben Ügyfél ezen kötelezettségének nem tesz eleget határidőben az Erste Befektetési Zrt. jogosult a kényszerlikvidálásra.

5. A határidős árfolyam elméleti értékének meghatározása

A határidős árfolyamok elméleti értékét három tényező befolyásolja: az azonnali spot árfolyam, a határidős ügylet futamideje valamint a kockázatmentes hozam (devizapár esetén a két deviza kockázatmentes hozama).

a) Részvények, Indexek valamint árupiaci termékek esetén

$$F = S_0 \times (1 + r)^t$$

ahol,

F - a Határidős árfolyam

S₀ - az Ügyletkötéskor érvényes Spot azonnali árfolyam

r - kockázatmentes kamatláb az adott futamidőre. Értéke korrigálandó ha a részvény, vagy az indexben lévő részvények osztalékot fizetnek vagy az árupiaci termék esetén tárolási költséggel szembesülünk.

t - a határidős ügylet futamideje.

b) Devizák esetén

$$F = S_0 \times \frac{(1 + r_1)^t}{(1 + r_2)^t}$$

ahol,

F - a Határidős árfolyam.

S₀ - az Ügyletkötéskor érvényes Spot azonnali árfolyam. Például egy EUR/HUF devizapár esetén HUF az Alternatív deviza, az EUR pedig a Bázis deviza.

r₁ - az Alternatív deviza kamatlába az adott futamidőre. Devizapár vétele, az Alternatív deviza eladását jelenti és ebben az esetben az Alternatív deviza hitelkamatával kell kalkulálni, ellenkező esetben pedig a betéti kamattal.

r₂ - a Bázis deviza kamatlába az adott futamidőre. Devizapár vétele, a Bázis deviza vételét jelenti és ebben az esetben a Bázis deviza betéti kamatával kell kalkulálni, ellenkező esetben pedig a hitelkammattal.

t - a határidős ügylet futamideje.

6. A határidős árfolyamra ható tényezők

- Az azonnali piacon jegyzett alaptermék árfolyamának mozgása.
- A határidős piacon a kereslet/kínálat alakulása, illetve a piac likviditása és annak változása.
- Az ügylet futamideje.
- A makrogazdasági fundamentumok (mint pl. GDP, infláció, államháztartási hiány) aktuális és várt értéke.
- Piaci szereplők várakozásai.

7. Példák a részvény ügyletekkel kapcsolatos volatilitásra

Az alábbi táblázatok az OTP részvény legvolatilisabb napjait mutatják 2008. január és 2013. szeptember között.

5 legnagyobb negatív irányú elmozdulás (adott napi záróérték az előző napi záróértékhez képest)	
dátum	%-os elmozdulás
2008.10.15	-14.99%
2008.10.09	-14.33%
2008.10.08	-13.29%
2008.10.16	-12.79%
2009.02.17	-12.60%

5 legnagyobb pozitív irányú elmozdulás (adott napi záróérték az előző napi záróértékhez képest)	
dátum	%-os elmozdulás
2008.10.29	23.26%
2010.05.10	14.99%
2008.11.24	14.98%
2008.09.19	14.94%
2009.05.20	14.75%

8. Hipotetikus példa long futures ügyletre

Futures pozíció paraméterei	
Futamidő	30 nap
Határidős OTP árfolyam	5 075 HUF
Ügyfél befektetéseinek fedezeti értéke	12 000 000 HUF
Határidős alapletét kontraktusonként**	200 000 HUF
Kontraktus szorzó	200
Nyitott kontraktusok száma	50 db
Induló fedezettségi követelmény	$50 * 200\ 000 = 10\ 000\ 000$ HUF

1 nap múlva az OTP futures árfolyama 10%-ot csökken

Határidős OTP árfolyam	4 568 HUF
Hátralévő futamidő	29 nap
Határidős árkülönbözet	$50 * 200 * (4\ 568 - 5\ 075) = -5\ 070\ 000$ HUF
Ügyfél befektetéseinek fedezeti értéke	$12\ 000\ 000 - 5\ 070\ 000 = 6\ 930\ 000$ HUF
Fedezettségi Követelmény	10 000 000 HUF

1 nap múlva az OTP futures árfolyama 10%-ot emelkedik

Határidős OTP árfolyam	5 582 HUF
Hátralévő futamidő	29 nap
Határidős árkülönbözet	$50 * 200 * (5\ 582 - 5\ 075) = 5\ 070\ 000$ HUF
Ügyfél befektetéseinek fedezeti értéke	$12\ 000\ 000 + 5\ 070\ 000 = 17\ 070\ 000$ HUF
Fedezettségi Követelmény	10 000 000 HUF

Fedezetbótlásra van szükség.

9. Adózási tudnivalók

- **A határidős ügyletek ellenőrzött tőkepiaci ügyleteknek minősülnek.** Ellenőrzött tőkepiaci ügyletből származó jövedelemnek minősül a magánszemély által kötött ellenőrzött tőkepiaci ügylet(ek) alapján az adóévben elért pénzben elszámolt ügyleti nyereségek (ide nem értve, ha az kamatjövedelem, vagy ha az ügylet alapján tartós befektetésből származó jövedelmet kell megállapítani) együttes összegének (**összes ügyleti nyereség**) a magánszemélyt terhelő, az adóévben pénzben elszámolt ügyleti veszteségek és az ügyletkötésekhez kapcsolódó, a befektetési szolgáltató által felszámított díjak együttes összegét (**összes ügyleti veszteség**) meghaladó része. Ellenőrzött tőkepiaci ügyletből származó veszteségnek minősül az összes ügyleti veszteségnek az összes ügyleti nyereséget meghaladó része. Adólevonásra és megállapításra a kifizető részéről nem kerül sor, azt a magánszemélynek önadózással kell majd a vonatkozó évi adóbevallásával teljesítenie.

Ellenőrzött tőkepiaci ügyletből származó jövedelem után az adó mértéke 15 százalék.

- **Határidős ügyletek nyugdíj-előtakarékossági (NYESZ-R) számlán nem köthetők.**
- **Határidős ügyletek adózása Tartós Befektetési Számlán (TBSZ):**

A tartós befektetési számla (TBSZ) esetén befektetéseire vonatkozó 15%-os árfolyam nyereségadó fizetési kötelezettség kedvezőbbé tehető, ha TBSZ-en helyezi el befektetését, megtakarítását és e számlájáról nem vesz ki a megnyitás évét követő 3-5 évig.

Az adó mértéke a befizetés évét követően, amennyiben:

- 3. év végéig (lekötési időszak) a befektetett összegből nem vesz ki, úgy a növekmény kedvezően adózik (10%-os adókulcs)
- 5. év végéig (lekötési időszak) a befektetett összegből nem vesz ki, úgy a növekmény nem adózik (0%-os adókulcs).

A 2013. augusztus 1-jét követően megkötött tartós befektetési szerződések lekötési hozama után, ha a tartós befektetési szerződés szerinti lekötés megszakítására a hároméves lekötési időszak utolsó napját megelőzően kerül sor a Tbj. szerinti belföldi magánszemély 6 százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulás fizetésére köteles.

A TBSZ számlán abban az esetben keletkezik adófizetési kötelezettség, ha a magánszemély a TBSZ számláról részben vagy egészben kivon pénzeszeget vagy pénzügyi eszközt/eszközöket a lekötési időszak vége előtt és amennyiben a lekötés napjától a megszakítás napjáig jövedelem keletkezik.

Adólevonásra és megállapításra a kifizető részéről nem kerül sor, azt a magánszemélynek önadózással kell majd a vonatkozó évi adóbevallásában teljesítenie. További információk az Erste Befektetési Zrt. [Honlapján](#) található.

Az adózási tudnivalók nem tartalmazzak teljes körű információkat. Kérjük, döntése meghozatala előtt részletesen tájékozódjon az ellenőrzött tőkepiaci ügyletek adózásáról, a tartós befektetési számlával (TBSZ), az EHO-val és egyéb adózási kérdésekkel kapcsolatos jogszabályi feltételekről (beleértve azt az esetet is, ha az ügyletkötésre nem befektetési szolgáltatón keresztül kerül sor), valamint konzultáljon adótanácsadóval, mivel az adózási feltételek, továbbá a TBSZ konstrukció választása kizárólag a befektető egyedi körülményei alapján ítéltetők meg. Az adójogszabályok és azok értelmezései változhatnak, az abból fakadó következményekért az Erste Befektetési Zrt. nem tehető felelőssé.

A jelen dokumentumban foglalt információk nem teljes körűek és a változtatás jogát az Erste Befektetési Zrt. fenntartja.

A jelen dokumentum tartalma nem minősül befektetési ajánlatnak, ajánlattételi felhívásnak, befektetési tanácsadásnak vagy adótanácsadásnak. A leírtak célja kizárólag a határidős ügyletekkel kapcsolatos egyes specifikus információk megismertetése a befektetőkkel, amelyek segítséget kívánnak nyújtani ahhoz, hogy az ügyletkötés előtt kellő információval rendelkezzenek a befektetési formáról. A Befektetési hittel kapcsolatos további információkat **Üzletszabályzatunk** is tartalmazza, amely elérhető az Erste Befektetési Zrt. honlapján (www.ersteinvestment.hu).

Kérjük, hogy amennyiben megfontolt befektetési döntése meghozatala érdekében e Termékkel kapcsolatosan a fentiekben túlmenően további tájékoztatásra van szüksége, szíveskedjen társaságunk munkatársait felkeresni, akik készséggel állnak rendelkezésére.

Kérjük továbbá, hogy befektetési döntése meghozatala előtt óvatosan mérlegelje befektetése tárgyát, kockázatát, díjait, a számlavezetéshez kapcsolódó díjakat, költségeket és a befektetésekből származó esetleges károkat, továbbá döntésekor vegye alapul a Befektetési hitelhez kapcsolódó kockázatokat is, mely kockázatok eltérőek lehetnek a termék mögöttes struktúráját képező eszközök kockázataitól és amellyel kapcsolatosan a jelen dokumentum is tartalmaz tájékoztatást.